

בני דוד עלי

מכינה ישיבתית לצה"ל | ישיבה לבוגרי צבא | ישיבה גבוהה

כ' שבט התש"ע

-שכתוב-

בס"ד

החוסן הלאומי וגרעיני האטום של האומה / הרב אליעזר קשתאל

יש זמנים שבהם נדרשת האומה לחיזוק גדול, בהרבה אמון ועידוד. יש זמנים בהם האומה עומדת בפני מבחנים ולחצים אדירים. יש זמנים שיש בהם חשיבות יוצאת דופן להשקיף בעין מאוד פנימית על האומה ומעשיה, בכדי לתת ולהעניק לאומה מוטיבציה ואמון, שלימות עם עצמה וכוח להתמודד. אותם אנשים שאינם עוסקים בעניינים לאומיים באופן רשמי, כל אחד ואחד מישראל, הרואה את אומה שלו בעין טובה, בעין מעמיקה ומלאת אמונה, מוסיף כוח ועידוד לאומה ולאט לאט זה מכה גלים. זה מה שנקרא חוסן לאומי.

חוסן לאומי זה לא דבר שאפשר לקנות אותו במכולת, בנשק או בכך וכך קילוגרם של תוצר לאומי גולמי [תל"ג] אלא הוא תוצר של המון גורמים- חינוכיים, משפחתיים ותודעתיים. ויש זמנים שצריך מאוד להשקיע תשומת לב מאוד גדולה בבניין חוסן הלאומי. כי בלי זה מאוד קשה לעמוד במבחני הלחץ.

זה מתחיל אצל כל אחד ואחד, כמה אנחנו מצליחים לבנות בקרבנו מבט עמוק יותר, מבט מלא אמון גדול ואחריות, כלפי האומה כלפי תהליך תחייתה בארצה. החוסן הלאומי עומד על הפרק, והלחצים המדיניים שהולכים ומתרבים והופכים ליותר ויותר אגרסיביים. וגם השימוש באיומים שנשמעים עולה גדל, ומחמיר בזמן האחרון. כאשר אנו נפגשים עם איומים כאלה אנו צריכים להגביר את תרומתנו הדלה אבל החשובה לחוסן הלאומי.

החוסן הלאומי שאנו יכולים לתת, לפי משאת ידינו הקטנה. זה לתת פירוש נכון, אידיאלי וקדוש לכל מה שקורה כאן, לראות במבט עליון את כל מסכת הצמיחה של עם ישראל בארצו. "לראות בעין בטוחה שכל התנועות שהולכות לבסס את בניין האומה אפילו הן נראות רחוקות מהופעת התורה... כולן מלאות הן מאותיותיה של תורה אלוקים"¹. מה שמחייבה באמת את האומה, זה מושג שנקרא אותיותיה של תורה. תורה עליונה "שהיא חיה בעוז קודש שנשמת כל אחד ואחד מישראל" ואם אנחנו רואים התגייסות ונטיות לב לטובת האומה עם תקווה של ישועה. צריך לדעת שאותיות התורה מתגלות כאן, זה הסתכלות לראות בהכל אותיות של תורה, זה נותן לשד חיים ומרפא לאמץ את חיי הכלל, וזה מרבה גודל עוצמה לישראל. ולכן צדיקים, שהם צופי ישועה, תמיד דואגים להבליט את האותיות האלה.

המושג של אותיותיה של תורה בהקשר הזה (- המהלך הטבעי של האומה כפי שמתגלה באהבת ארץ ישראל) הרב מרחיב עליו באורות א"י. אפשר להסתכל על כל התהליכים הלאומיים שאנחנו עוברים כעל מערכת רגילה כמו שיש לכל עם, שיש לו לחצים פוליטיים. אבל אנחנו צריכים תמיד לחזק את ההבנה, מה באמת עומד ביסוד תחיית האומה בארצה, מה באמת דוחף אותנו. באמת מה שדוחף זה מושג מאוד עליון, "אותיות התורה", הן הדוחפות את התהליכים. כמו גרעין אטום הנמצא בכל חומר פיסי, כל הקיום והעוצמה של החומר נתונים בגרעין קטן זה, שעין אדם לא רואה אותו כלל. שם יש את כל הכח וכל העוצמה של החומר, כך גם בעולם הרוחני, וכך גם בחיי האומה. יש בתוך כל אדם ואדם מישראל, גרעיני אטום פנימיים יסודיים, גרעינים המכילים בקרבם שאיפות עליונות וקדושות. הגרעינים האלה מאוד נסתרים ונעלמים, אך בהם נמצאת כל העוצמה. במחשבת ישראל הגרעין הזה נקרא אותיות התורה. וכמו שיש מדעני גרעין, כך יש מדע שלם על הגרעין של האומה [וגם של כל יחיד בישראל] שאותו צריך לחקור ולהעמיק. כשאנו נפגשים עם ספר תורה אפשר לקרוא את הטקסט, אך אם חסרה אות אחת, הספר פסול. רואים מכאן, שאין לראות בספר תורה רצף של אותיות ומילים אלא כל אות ואות עומדת בפני עצמה, ואם היא לא מופיעה בשלמותה כל הספר תורה הזה לא שווה כלום. הקדושה נמצאת בתורה ע"י האותיות, אם חסרה אות אחת כל הספר פסול. באותיות נמצאת כל התקווה שלנו.

¹ קובץ שלישי פס' כז', הרב קוק

באותיות הללו, באותיות הנשמה שהן גרעינים קטנים, שם נמצאת כל העוצמה שלנו, שם נמצאת כל התקווה. האותיות של הנשמה הם בעצם שלהבות של אש הרוצות לרוץ קדימה. בזוהר הקדוש קוראים לאותיות, סוסים של אש, מרכבה דוהרת, אנרגיות רוחניות שרוצות לרוץ קדימה. בתוך הלב פנימה, בחדרי הטהרה והקדושה של כל נשמה ושל כל האומה, יש שלהבת אדירה שרוצה להביע את עצמה. הגרעין הזה רוצה להחיות ולהתממש, להביע את הביטוי הישראלי המלא. וזה נמצא בלב האומה כולה. גם בריקנים שבה האש בוערת בפנימי פנימיות. צריך לדעת שכל רצונות החיים של האומה, כל הרצון להתקדם, נובע רק מתוך הגרעינים האלו רק ממקור מעיין חיים זה. כל מה שעמ"י עושה בארצו, זה הרצון לבטא את שם ה', את רוח ה', לקיים מצוות וללמוד תורה, להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש, זה באמת מה שדוחף אותנו. זה חפץ העצמאות של האומה ומקור התקווה והכוח שלה. ואם נראה מהמציאות אחרת, והמבט הזה נראה משלול כל יסוד ומפתיע, כי רואים הרבה זרמי חיים רחוקים מתורה ואמונה בעם ובאומה, ואיך יכול להיות שבתוך זה מפעמת רוח של קדושה? אל תתפעל, כי מי שמכיר את עומקיה של כנסת ישראל, מי שעסוק במדע הגרעין של כנסת ישראל לא יתפלא. רק מדעני אטום של רוחניות יודעים לזהות את כל זה. במחשבה שטחית זה לא נתפס, אבל כשמתרגלים למדע הגרעין, שקשור בעומקיה לכנסת ישראל. מתרגלים לדעת שכל התנועות כולם, גם המגושמות ביותר הן עסוקות בביסוס בניין האומה. זה מה שדוחף אותן. זה נובע מתוך נשמתם של ישראל וזאת היא נשמת משיח.

לאותיות האלו, כדי שהם יחיו את האומה וכל יחיד ויחיד ממנה ישנם שתי דרכים א. דרך מלאכותית- בעזרת מצוות ומעשים, גילוי רצון בחיירים שלנו לקבל כוחות מאותם גרעינים, מאותם אותיות של תורה. ב. דרך טבעית- הגרעין לבד רוצה לצמוח. כמו ששותלים גרעין של חיטה באדמה, הוא צומח לבד, לא צריך להפעיל עליו לחצים. הוא צומח לבד, כי שמו אותו באדמה הנכונה. בא"י מתגדלות האותיות של נשמתנו בדרך ישרה וטבעית. הגרעין מתבקע לבד בארץ ישראל, לא צריך דברים מלאכותיים ופעולות עליו. הגרעינים פשוט מתחילים לפרוח. לכן ארץ ישראל קודמת לכל. וכך אומר הקב"ה לאברהם בתחילה, "לך לך אל הארץ אשר אראך ואעשך לגוי גדול", אם תבוא לארץ הגרעין שבך יתבקע ויתקיים בך "ונברכו בך כל משפחות האדמה" זה הדיבור הראשון אל אברהם. בארץ ישראל מתגדלות אותיות הקודש, ככל שהקשר לארץ מתחזק, הנוכחות הפשוטה בארץ, הטבעית, של לגור בארץ. זה כמו לשים גרעין באדמה והוא כבר צומח. כל דבר שמחזק את הבניין והאחיזה ומקדם את ירושתינו בארץ, הוא שורש כל התורה כולה. זה הגרעין ואז הכל יתפתח, האדמה הנכונה הזאת בוקעת את הגרעין ואז הוא יוצא לפועל ואין גבולות ואין מעצורים.

כשבאים לרשת את הארץ, הירושה נעשית ע"י אורים ותומים. אורים ותומים אלו אותיות שמתבלטות ומאירות על החושן. אלו אותיות שמבררות מה קורה כאן, הן מתחילות לדבר. הגרעינים מתחילים לבקוע. החזרה שלנו לארץ זה אנרגיה גרעינית שמתחילה להשתחרר. כי ברגע שהגרעינים האלו באים לארץ אין לזה סוף וגבול. רק צריך לשים גרעינים אלו בארץ. לנטוע את האומה בארצה, והכל יתרחש ממילא.

לכן אנו צריכים להתרגל להסתכל על כך שמארץ ישראל פורח הכל². כשהגרעין נמצא בארץ יש פריחה עצומה, "אוצר גרעיני הנשמות של כל ישראל". שם, בארץ ישראל, הגרעינים פורחים, "ברכך ה' מציון" משם מקור הברכה. יכול להיות שהגרעין הזה עצור בתוכו ונסתר, אבל בא"י הכל פורח. לכן כשאנו מסתכלים על ההתמודדויות הגדולות, אנו שואלים מה תרומתנו הדלה לבניין החוסן? זה להסתכל באומה, אל הגרעינים שלה, אל האותיות שלה, גרעינים אטומיים שאי אפשר לתאר את גודלם, שהם הם פועלים כל הזמן, וככל שהם יהיו נטועים יותר בארץ הם יפעלו יותר. מכאן הכוח והעוצמה והוודאות - זאת אמונת המשיח.

אותיות התורה המקורית הולכות ומתבלטות, ואפשר יותר להבליט אותם. החוש הרוחני רואה את אבוקת ישראל שעולה. זה תפקידם של האנשים העוסקים ברוח, להתרגל להסתכל כך על כל התהליך הלאומי. א"א לאיים על הגרעין הכלל הישראלי הנוטע באדמתו, א"א ללחוץ עליו, יש לגרעינים אלו עוצמה אדירה. מה שדוחף את האומה לבנות את ארצה זה הרצון לחיות את התורה כולה, וא"א לעצור את התורה כולה היא התמצית של העולם, זה הדבר הכי גדול שיש.

כשאנו רואים גילויים טבעיים ובריאים של ביטחון, ישוב הארץ ודאגה לארץ מיד אנו מאמצים את זה בכל חום ואהבה, בכל כוחות הנפש הכי גדולים שיש בנו. זה גרעין החוזר לארצו, בית המקדש ונבואה עוד יצמחו מזה. בתקופות של לחץ ואיומים מדיניים וצבאיים אנו מוכרחים לעסוק בזה

² ספר אורות עמ' מד', הרב קוק

ולהעצים את זה. לתת לו את כל האהבה והתקווה, לא בשביל לטייח אלא מתוך הבנה עמוקה שזה גרעינים וכאשר הם נמצאים באדמה, הכל יהיה בסדר. בתוך הלב פנימה, צריך לדעת שמה שעומד מאחורי הקלעים זה קודש קודשים. וכאשר יש תקווה וישועה הודו של משה הולך ומתגלה. כשרואים משהו שהוא לתקוות האומה מיד הודו של משה מתגלה.

זה דורש לימוד של מדעי הגרעין של כנסת ישראל. תמיד צריך ללמוד אורות, בזמנים של לחצים צריך עוד יותר ללמוד אורות. אם היינו זוכים היינו לומדים זוהר כי זה כל הגרעיניות של ישראל. הרב הנזיר אומר, שאין פרשה אחת בזוהר שהיא לא מלאת צפייה בגאולתה של ישראל. זה כל עניין של הזוהר הקדוש, ספר ציפית הישועה, ספר הוודאות. זה נקרא "אותיות תורה עליונה", כלשון הרב. זה יותר חשוב מהפגנות והתנצחויות פוליטיות כאלו ואחרות, צריך תמיד לחזור לעיקר, לחזק את הגרעינים האלו.

בזמנים כאלו אסור להסתכל על עוונותיהם של ישראל, צריך ללמד זכות על ישראל. באורות כתוב³ שכל אחד שחשוב לו שעמ"י יצליח בארצו הוא כבר קשור לכל התמצית של כל האמונה וכל המצוות, הוא קשור לכל התורה כולה. מצד זה ראוי שימחלו לאומה כל עוונותיו.

ככל שאנו בעצמנו נהיה יותר ויותר קשורים לחפץ הישועה של כללות ישראל בארץ ובעין כזאת נראה את כל מה שנעשה. הביטחון שלנו יגדל, הוודאות בישועה בניצחון, וזה מה שיכריע. החוסן הזה הוא התודעה, מצב רוח ואוירה, איך מדברים, איך חושבים, איך מתרגשים.

לא רק כשיש מלחמה מתלכדים, ולא רק כשיש איומים מתחברים, אלא זה מענה עמוק, זאת שאיבה מן המקורות. כי באמת לכל אדם ולכל עם יש את האוויר שמחיה אותו⁴, יש את הרוח. וזה החמצן של האומה שלנו. הראיה הזאת, שמה שעומד כאן מאחורי כל העשייה של ישראל, זה אור תורה ונר מצווה, זה החמצן החשוב ביותר שבכוחנו להעניק לאומה במתנה, זה הכוח שלנו להעניק לאומה כוח בשעות לא קלות שבאות לפנינו.

³ ספר אורות עמ' קמו', הרב קוק
⁴ ע"פ קובץ חמישי סע' קפז', הרב קוק